

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

которое будет создавать организационные, правовые и финансовые предпосылки для повышения конкурентоспособности национальной системы образования и науки. Ключевая роль государства в активизации трансформационных процессов должна проявляться в следующем:

- в законодательном обеспечении образовательной и научной деятельности;
- в разработке долгосрочной политики, направленной на реализацию стратегии социально-экономического прорыва в сфере образования и науки;
- в формировании стратегических прогнозов развития науки и образования с учетом мировых тенденций;
- в стимулировании научно-образовательной деятельности путем предоставления соответствующих льгот, субсидий, субвенций и грантов в процессе реализации соответствующих целевых программ;
- в поддержке инвесторов, которые вкладывают средства в образование и наукоемкие высокотехнологические производства.

В перспективе национальная стратегия развития науки и образования должна основываться на непрерывном анализе состояния научной и образовательной деятельности в стране и комплексном подходе к ее реализации. Вместе с тем нельзя забывать, что в практическом воплощении стратегического плана особую роль следует отводить разнообразным инновационным структурам, поддерживающим и развивающим идею модернизации образования и науки. В этой связи перед наукой и образованием стоит проблема максимального сохранения научно-образовательного потенциала и создания новых форм его организации, которые будут соответствовать требованиям XXI столетия. Внедрение в практическую деятельность указанных приоритетов данной национальной стратегии будет содействовать утверждению в Украине новой динамики и качества социально-экономического развития.

Выводы. Таким образом, перспективы развития научно-образовательного потенциала находятся в прямой зависимости от спроса на него, который, в первую очередь, зависит от общей потребности экономики в соответствующих специалистах и объективно диктует необходимость качественной трансформации ключевых положений государственной стратегии социально-экономического развития с учетом адаптации научно-образовательной сферы к новым условиям хозяйствования в контексте евроинтеграции (использование современных сложных технологий, распространение компьютерной и информационной техники), которые предполагают наличие специалистов нового типа.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Адамов Б. И., Винарик Л. С., Щедрин А. Н. Приоритеты прорыва в информационную экономику // Вісник економічної науки України. — 2006. — №1 (9). — С. 3-6.
2. Борейко В. І. Пріоритети науки: декларації і реалії // Вісник економічної науки України. — 2007. — №1 (11). — С. 26-28.
3. Кукурудза І.І. Проблеми формування економічного мислення у молоді в сучасній Україні та шляхи їх вирішення // Вісник економічної науки України. — 2008. - №1 (13). - С. 58-61.
4. Майбутнє України: стратегія поступу: Монографія. - Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. - 304 с.

РЕЗЮМЕ

Обоснована сучасна концепція розвитку системи науково-освітніх послуг, заснована на об'єднанні ринкових та державних важелів управління даним процесом.

Ключові слова: система науково – освітніх послуг, інновації, конкурентоспроможність, знання, інформація.

РЕЗЮМЕ

Обґрунтована сучасна концепція розвитку системи науково-освітніх послуг, яка ґрунтується на сполученні ринкових та державних важелів управління даним процесом.

Ключевые слова: система научно - образовательных услуг, инновации, конкурентоспособность, знания, информация

SUMMARY

Substantiated the modern concept of development of scientific and educational services, based on the union of the state and market leverage process management.

Keywords: scientific - educational services, innovation, competitiveness, knowledge, information.

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА: МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Кривенко С.В., к.е.н., доцент завідувач кафедру Полтавського інституту бізнесу Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Ю. Бугая, Полтава, Україна

Постановка проблеми. Загальноцивілізаційні процеси формування глобального інформаційного суспільства сталою потребою потребують дослідження екологічного фактору розвитку країн світу. Врахування цього фактору дозволить забезпечити раціональне використання ресурсного потенціалу, підтримати цілісність екологічного простору у глобальному масштабі та передбачити можливі соціальні та екологічні негаразди. Отже, постає потреба нової парадигми соціально-економічного розвитку з урахуванням причин, визначення джерел та наслідків екологічних проблем.

У дослідженнях розвитку глобалізаційних екологічних процесів можна виділити як позитивні, так і негативні їх ознаки. До найбільш загальних і позитивних ознак відносять, зокрема, створення єдиної екологічної мережі в Європі, щораз більший доступ до екологічної інформації та стрімке зростання рівня екологічної культури, екологічної зацікавленості в суспільстві. Негативними ознаками є щораз менша залежність потоків забруднювачів від контролю з боку національних урядів, створення так званих «сміттєзвалищ планети» в країнах з відсталою економікою, зниження універсальної цінності національної екологічної культури й поступова втрата нею своїх етнічних особливостей.

Недоліки планування в трансформаційних економіках є однією з основних причин сучасних проблем деградації навколишнього середовища. Неможливість одностороннього розв'язання екологічних проблем будь-якою країною та транскордонний характер забруднення навколишнього природного середовища обумовлює необхідність розробки науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення міжнародної екологічної безпеки в умовах глобалізації. Це потребує впровадження дієвих екологічних програм та забезпечення такого стану екологічної безпеки, який відповідає міжнародним стандартам.

Незважаючи на те, що глобалізація досить очевидний процес, його результати тепер передбачити складно, або ж взагалі неможливо.

Глобалізація у світовій економіці сприймається та оцінюється не однозначно. Зазвичай, глобалізаційні процеси підтримуються у країнах з розвинутою економікою: у них є відповідна база для забезпечення свого провідного становища у майбутньому. Більш негативне ставлення до глобалізації в країнах, що розвиваються.

Водночас глобалізація - це об'єктивний соціальний процес, змістом якого є зростаючий взаємозв'язок та взаємозалежність національних економік, національних політичних та соціальних систем, національних культур, а також взаємодія людини та навколишнього середовища [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначенню особливостей взаємозв'язку між економічним розвитком країн та екологічною безпекою присвячено праці відомих вітчизняних учених О. Балацького, В. Барякіна, П. Бобровського, В. Бокова, З. Герасимчука, К. Гофмана, Б. Данілішина, З. Дорогунцова, Р. Лацько, В. Лисова, Б. Райзберг, Н. Реймерса. Серед іноземних вчених можна виділити: Дж. Дейлса, Р. Коуза, Я. Міколаса, Л. Піттермана, Дж. Стіглера, Р. Тервіа, Т. Тьстенберга, Ф. Шельмана.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Незважаючи на численні наукові дослідження різних аспектів екологічної безпеки, питання впливу глобалізаційних процесів на сучасний стан екологічної безпеки, економічних факторів, що спричиняють загрозу екологічній безпеці країн світу, особливостей механізму формування системи еколого-економічного розвитку на мікрорівні залишаються недостатньо розробленими, що потребує їх подальшого наукового вивчення.

Метою статті є удосконалення теоретико-методологічних основ щодо механізму реалізації екологічної безпеки в глобальній економіці.

Результати дослідження. Сутність екологічної безпеки в умовах глобалізації передбачає такий стан міжнародних відносин, що забезпечує збереження, раціональне використання, відтворення та підвищення якості навколишнього середовища. Національна діяльність окремих держав виключає нанесення екологічної шкоди як окремим країнам світу, так і всьому світовому співтовариству. Під цим розуміється відсутність дій, станів і процесів, які прямо або опосередковано чинять істотну шкоду для навколишнього середовища, населення, матеріальних об'єктів країн світу.

Переміщення екологічно небезпечних виробництв за кордон дозволяє розвиненим країнам розв'язати проблему екологізації своєї економіки. Наприклад, у США ця проблема є надзвичайно гострою. На частку США припадає 27% світового забруднення атмосфери, екологічні витрати США досягли 2% ВВП, частка капітальних інвестицій, які спрямовані на збереження навколишнього середовища, становить 4%. Екологічна безпека в розвинених країнах забезпечується чітким контролем і суворими санкціями за порушення нормативів. Тому ТНК переміщують брудні виробництва в країни з низьким рівнем правового захисту в цій сфері.

На Всесвітньому екологічному форумі ООН у Ріо-де-Жанейро (1992 р.) відзначалося, що суспільство майбутнього повинно стати «суспільством досконалого навколишнього середовища», а поняття «світова економіка» і «економіка ноосфери» повинні стати рівнозначними. Відповідно формується нове технологічне мислення: замість індустріальних гігантів будуються міні-заводи, зростає рівень комп'ютеризації й роботизації, створюються композитні конструкційні матеріали, здійснюється утилізація промислових і побутових відходів. На жаль, в Україні витрати енергії й сировини на виробництво різної продукції на 30-80% вищі, ніж у США. Тому екологічну ситуацію в ній маємо оцінити як напружену, яка є наслідком нехтування протягом тривалого часу об'єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу.

Для поліпшення екологічної ситуації в Україні потрібно перейти до екологічно-збалансованої моделі виробництва та споживання, яка повинна здійснюватись шляхом ліквідації залежності між економічним зростанням і деградацією довкілля за рахунок підвищення ефективності природно-ресурсного потенціалу держави, удосконалення організаційно-економічної системи управління виробництвом [2]. Формуюче нове технологічне мислення, Україна повинна протистояти переміщенню екологічно небезпечних виробництв на її територію [3].

Безпосередньо, з часу набуття Україною незалежності проблема відтворення природно-ресурсного комплексу, збереження та раціонального використання навколишнього середовища та проблема відходів є постійно актуальною. Ці проблеми носять міжгалузевий і загальнодержавний характер. Зволікання з її розв'язанням несе загрозу для навколишнього природного середовища та здоров'я людей, негативно впливає на соціально-економічний розвиток країни. Високу енергетично та ресурсоемність вітчизняної продукції зумовлюють не тільки власні виробничі процеси, а й те, що частина ресурсного і енергетичного потенціалу консервується у відходах, а відповідні витрати лягають саме на продукцію. В цьому контексті варто звернутися до ключових положень сучасного європейського законодавства. Воно передбачає нові концептуальні підходи як до проблеми скорочення кількості відходів, так і до їх використання.

Рада ЄС у своїй директиві (2008/98/ЄС) пропонує п'ятиступеневу ієрархію пріоритетів керування відходами, яка має бути втілена державами-членами в межах їх національної політики: 1) попередження виникнення відходів (найбажаніший варіант); 2) повторне використання; 3) переробка (рециклінг); 4) інша утилізація (в тому числі енергетичне відновлення); 5) безпечне розміщення або захоронення як крайній випадок.

Директива запроваджує підхід, який враховує весь життєвий цикл продукції та матеріалів, а не тільки стадію відходів, а також зосереджує увагу на зменшенні впливу відходів та поводження з ними на довкілля. Впровадження директиви повинно сприяти наближенню ЄС до «суспільства рециклінгу (утилізації)», уникаючи утворення відходів чи використовуючи їх як ресурси. Окрім того, директива пропонує заохочувати підприємства утилізувати відходи та використовувати перероблені матеріали для збереження природних ресурсів.

При реалізації пріоритету першого порядку акцент роблять на зміні технологічного процесу й продукції з тим, щоб мінімізувати загальне утворення відходів. Це здійснюють шляхом контролю і оцінки залучення у виробничий процес природних ресурсів, відповідно продукції й відходів на всіх етапах життєвого циклу: від процесу виробництва до кінцевого споживання. Основною технологічною вимогою стає застосування «найкращої з доступних технологій», що включає використання менш шкідливих речовин, застосування маловідходних технологій, відновлення та переробку відходів та ін.

Нові концептуальні підходи визначають ключове завдання — створення цілісної системи поводження з відходами в рамках сучасної ідеології ресурсозбереження. Мінімізація відходів та вторинне ресурсокористування мають стати одним із пріоритетів довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку. В концептуальному плані щодо відходів споживання ставлять за мету досягнення «нульового рівня відходів» як за рахунок мінімізації утворення, так і шляхом рециклінгу, повторного використання, відновлення чи утилізації.

В методологічному аспекті інтегрований підхід до керування ресурсами та поводження з відходами має охоплювати два етапи: 1) до того, як власне відходи утворилися; 2) після їх утворення. Цей підхід передбачає технічне переоснащення виробничого комплексу на основі інноваційної моделі технологічного розвитку, впровадження економічних важелів витискування багатовідхідних технологій (оподаткування використання первинної сировини, екологічні податки на ресурси тощо), особливо пов'язаних з небезпечними відходами. Це цього слід додати посилення відповідальності утворювачів відходів шляхом упровадження фінансової стратегії для самофінансування сектору відходів в контексті встановлення «повної вартості утилізації» та реалізації в повному обсязі принципу «забруднювач платить» (в тому числі, підвищення нормативів плати за розміщення відходів до рівня, що буде спонукати до вирішення проблеми відходів та їх утилізації).

Методологія інтегрованого керування має виходити з розгляду системи альтернативних рішень, проектів тощо, які оцінюють за критеріями екологічності, технічної можливості та економічної доцільності. Зазначену методологію застосовують, виходячи з концепції життєвого циклу продукції й матеріалів. Така концепція дозволяє перенести акцент з аналізу «на виході» на комплексний підхід до раціонального використання природних ресурсів.

Зазначені пріоритети мають лягти в основу формування єдиної концептуально узгодженої та науково-обґрунтованої державної політики як на національному, так і галузевому, регіональному і місцевому рівнях. Однак, в умовах України зазначені концептуальні засади є стратегічною перспективою, а у середньостроковий період вони можуть бути лише започатковані в рамках діючої системи поводження з відходами. Впровадження зазначених концептуальних засад має орієнтуватись на можливості держави та бізнесу щодо мобілізації фінансових джерел. Лише за таким підходом розв'язання проблеми є реальним і дозволить забезпечити суттєве підвищення рівня екологічної безпеки, активізувати ресурсний напрям поводження з відходами і створити необхідні передумови для будівництва базових об'єктів інфраструктури.

На жаль проблема відходів в Україні вирізняється особливою масштабністю і значимістю як внаслідок домінування в народному господарстві ресурсоемних багатовідхідних технологій, так і через відсутність протягом тривалого часу адекватного реагування на її виклики. Це призводить до поглиблення екологічної кризи та зумовлює необхідність реформування та розвитку з урахуванням вітчизняного та світового досвіду всієї правової та економічної системи, що регулює природокористування взагалі та поводження з відходами зокрема.

Проблема поводження з відходами є однією з ключових екологічних проблем, і усе більш вагомою в ресурсному аспекті. За останні десять років загальні обсяги утворення промислових відходів за експертними оцінками коливалися в межах 450 - 640 млн.т. в рік. Це

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

свідчить про застосування старих традиційних технологій, про структурну стагнацію і навіть деградацію народногосподарського комплексу, за чим стоїть загроза неконтрольованого наростаючого накопичення відходів.

Порівняння показників поводження з відходами в Україні та в інших країнах дозволяє відзначити наступне. В загальноєвропейському регіоні в цілому утворюється 6,0-8,0 млрд. т відходів, в тому числі в країнах ЄС-27 - 3,0 млрд. т. Якщо співвіднести ці показники з Україною, то її частка становитиме 10%, що приблизно в 1,5 рази перевищує частку населення. У розрахунку на душу населення в Україні утворюється (2008-2010 роки) 14 – 16 т відходів. У порівнянні із середніми показниками генерування відходів в країнах ЄС-27, що становлять 6,0 т/душу населення, українські обсяги виглядають екстремальними. Однак за даними Європейської екологічної комісії ООН в період з 1996 року по 2007 рік загальний обсяг відходів в країнах ЄС та в країнах Європейської асоціації вільної торгівлі також зростав на 2% щорічно.

Таким чином, відмінність ситуації поводження з відходами в Україні у порівнянні з іншими розвиненими країнами полягає як у великих обсягах утворення відходів, так і у відсутності інфраструктури поводження з ними, що стала неодмінним атрибутом всіх економік розвинених країн.

Однією з найбільш гострих господарських і природоохоронних проблем залишається проблема побутових відходів. В Україні зберігається тенденція до прогресуючого збільшення обсягу утворення та вивезення на полігони твердих побутових відходів. За даними Мінрегіонбуду у 2010 р. утворилось близько 50 млн.м³ твердих побутових відходів (ТПВ), що становить близько 11 млн. тонн (послугами охоплено лише 74% населення). Основна маса ТПВ захованяється на полігонах та звалищах, кількість яких складає біля 4,5 тис, загальною площею майже 7,8 тис. га. У приватному секторі, через відсутність належної системи збирання ТПВ, утворюються тисячі дрібних стихійних звалищ, щорічно їх виявляється близько 35 тис, що займають площу понад 1 тис. га. Система роздільного збирання ТПВ в Україні практично відсутня, лише в окремих регіонах впроваджуються пілотні проекти.

Основними технічними проблемами у сфері поводження з ТПВ є відсутність вільних територій для спорудження нових полігонів, застарілість парку сміттєвозів (зношеність в середньому складає 70 %) та контейнерів для збирання ТПВ, пожежонебезпечність звалищ через порушення технологічних регламентів захоронення побутових відходів.

Таким чином важлива роль в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки належить використанню відходів виробництва і споживання як вторинних ресурсів, як одного із зростаючих за значимістю факторів інноваційних трансформацій. Значні резерви ресурсозбереження зосереджені саме у відходах. Як сировинний потенціал відходи можуть змінювати первинні ресурсні джерела і відігравати важливу роль в інтеграційному потенціалі сталого розвитку, зменшуючи ресурсоспоживання і сприяючи забезпеченню сировинної незалежності територій, створюючи додатковий експортний потенціал та ін.

Співставляючи дані щодо стану використання вторинної сировини з наявними обсягами ресурсів (що визначаються обсягами їх утворення у всіх сферах виробництва та життєдіяльності) можна зробити висновок стосовно недостатності їх залучення в господарський обіг. Це зумовлено низкою проблем, характерних для України та її регіонів: нерозвиненість та недосконалість інфраструктури вторинного ресурсокористування, низька мотивація щодо діяльності з утилізації відходів, незадовільна координація органів влади різних рівнів, а також недостатність фінансових ресурсів. Система збирання відходів недосконала та носить фрагментарний характер, правове регулювання поводження з відходами як вторинними ресурсами практично відсутнє, економічні інструменти, які б стимулювали збільшення використання відходів, також практично відсутні.

З огляду на неможливість вирішення проблеми відходів локальним чи фрагментарним способом, її критичність та невідкладність існує нагальна потреба у розробленні та прийнятті Загальнодержавної програми поводження з відходами. Розроблення цієї Програми відповідає пріоритетним напрямкам державної політики, визначених Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», який був прийнятий Верховною Радою України 21 грудня 2010 року, Указом Президента України "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.01.2010 № 31 "Про державне регулювання у сфері поводження з відходами. Розпорядженням Кабінету міністрів України від 25 травня 2011 р. N 577-р „Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011 - 2015 роки". Згідно з постановою Кабінету міністрів України „Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 року" від 7 вересня 2011 р. № 942 одним із пріоритетних напрямів визначено „Технології утилізації та видалення побутових і промислових відходів”.

Концептуальною проблемою відходів і становлення мало- і безвідходного виробництва має вирішуватись як на шляху розробки і освоєння технологій, що обмежують (мінімізують) утворення відходів, так і на шляху впровадження технологій повної, комплексної переробки сировини, розширення використання тих відходів, що утворюються або вже нагромадились. Щодо відходів споживання в концептуальному плані переслідуються мета «нульового рівня відходів» як за рахунок мінімізації утворення, так і шляхом рециклінгу, повторного використання, відновлення чи утилізації. Концепція виходить із розгляду системи альтернативних рішень (проектів тощо), кожен з яких оцінюється за критеріями екологічності, технічної можливості та економічної доцільності.

Реалізація програмно-цільового підходу передбачає створення екоіндустрії збирання, утилізації і перероблення відходів, що за своїм комплексним характером має включати: організацію збирання і переробки відходів, здійснення конкретних проектів в області рециклінгу, визначення шляхів розвитку ринку вторинної сировини, обґрунтування конкретних напрямків економічної і інвестиційної політики, нормативно-правове забезпечення, підтримка приватного бізнесу, створення комп'ютерної інформаційної системи управління даними про відходи, роботу з населенням тощо. Особлива увага має приділятися відходам, що є залишками продуктів кінцевого споживання (вторинний метал, скло, вторинні полімери, зношені шини та інші гумові відходи, дерево, натуральні волокна; деякі паливні відходи та ін.). Світовий та вітчизняний досвід визначають використання цих відходів як безумовний пріоритет, що обґрунтовується загальними економічними передумовами. Ці пріоритети пов'язані з високою ефективністю їх рециклінгу.

Окремим аспектом має стати розробка регіональної політики у сфері відходів. На регіональному рівні виходячи з наявних потоків відходів, їх кількісного і якісного складу та властивостей для кожного населеного пункту чи певної території мають обґрунтовуватись пріоритетні напрями поводження з ними. Відповідно мають створюватись чи розвиватись комплекси з утилізації, знешкодження чи видалення відходів на місцевому та регіональному рівнях з резервуванням земельних ділянок для об'єктів поводження з відходами, вибиратись найбільш оптимізовані екологічно-безпечні технології, враховуватись критичні характеристики ділянок на базі земельного кадастру, планувальні і екологічні обмеження.

Виконання цих напрямків дозволить впровадити ефективну систему поводження з відходами, що дозволить знизити навантаження на навколишнє природне середовище, мінімізувати утворення відходів, значно збільшити обсяги використання відходів як вторинної сировини, та створити дієву систему управління у цій сфері. До основних екологічних результатів виконання цих напрямків належать:

- поліпшення екологічного стану регіонів України;
- зменшення забруднення та шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини за рахунок впровадження нових сучасних високоефективних методів обмеження утворення, організації їх збирання, зберігання, перевезення, утилізації та захоронення відповідно до сучасних вимог охорони довкілля;
- зменшення негативного впливу об'єктів розміщення відходів на навколишнє середовище та здоров'я людей.

Висновки. Таким чином, недовіки і деградація природних ресурсів або екологічно небезпечні ситуації посилюють конфлікти і загострюють напруженість усередині держав і між ними. Співпраця з питань навколишнього природного середовища є потенційно-стабілізуючим чинником в міждержавних відносинах, який може знизити напруженість, пов'язану зі спільним використанням ресурсів. Іншою важливою сферою міждержавної екологічної співпраці в контексті зміцнення екологічної безпеки є розробка правових і організаційних рішень для обміну інформацією, раннього попередження і інших форм співпраці щодо запобігання можливим екологічним аваріям та пом'якшення їх наслідків, а також щодо зміцнення діалогу і розширення взаємної довіри і відвертості. Екологічна безпека передбачає такий стан, при якому забезпечуються збереження, раціональне використання, відтворення та підвищення якості навколишнього середовища, при якому національна діяльність окремих держав виключає нанесення екологічної шкоди як окремим країнам

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

світу, так і всьому світовому співтовариству. Основою системи поводження з відходами має стати співробітництво між країнами та динамічні інновації в цій сфері, включаючи формування міжнародних інститутів для розроблення та впровадження маловідходних, ресурсощадних, безпечних та екологічно чистих технологій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Фейгин Г.Ф. Национальные экономики в эпоху глобализации: перспективы России // Г.Ф. Фейгин. – С-Пб.: Изд-во СПб ГУП, 2008. – 200 с.
2. Сталый розвиток та екологічна безпека суспільства: теорія, методологія, практика / [Андерсон В.М., Андреева Н.М., Алимов О.М. та ін.]; За науковою редакцією д.е.н., проф. Хлобистова С.В. / ДУ «ІЕПСР НАН України», ШПРЕД НАН України, СумДУ, НДІ СРП. – Сімфереполь: ІТ «АРИАЛ», 2011. – 589 с.
3. Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку. – 2007. – 186 с.

РЕЗЮМЕ

У статті визначено сутність механізму реалізації екологічної безпеки в глобальній економіці. Розглянуто напрямки вдосконалення системи використання твердих побутових відходів на регіональному рівні з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Ключові слова: екологічна безпека, глобальна економіка, інформаційне суспільство, новітня парадигма

РЕЗЮМЕ

В статье определена сущность механизма реализации экологической безопасности в глобальной экономике. Рассмотрены направления совершенствования системы использования твердых бытовых отходов на региональном уровне с учетом требований международных стандартов.

Ключевые слова: экологическая безопасность, глобальная экономика, информационное общество, новейшая парадигма

SUMMARY

The article defines the essence of the mechanism of ecological safety of globally. Directions of improving the system of solid waste at the regional level to meet the requirements of international standards.

Keywords: environmental security, global economy, information society, the new paradigm

УПРАВЛЕНИЕ РИСКОМ КАК ИНСТРУМЕНТ АНАЛИЗА И КОНТРОЛЯ НАД РАСХОДАМИ В СТРАХОВОМ ОБЩЕСТВЕ

Крытнев Л.Б., гл. асс. д-р, кафедра „Финансы и кредит”, Хозяйственная академия им. Д. А. Ценова, Свищов

Деятельность страховых обществ отличается от деятельности остальных фирм финансового сектора тем, что они берут на себя риск еще при заключении договора страхования. Страховые общества располагают предварительной информацией о том, каким будет развитие риска в застрахованной совокупности; эта информация является прогнозной, но не и надежной. Выражаясь иными словами, общества продают свои страховые продукты по ценам, определенным на базе предварительной прогнозной информации. Следовательно, менеджеры страховых обществ не имеют ясного представления о последствиях реализации риска, связанного со страховыми продуктами. Роль рискованного менеджмента в страховании заключается в уменьшении негативных последствий развития риска в застрахованной совокупности. Таким образом, увеличится надежность прогнозной информации, соответственно уменьшится технический риск, которому подвержено страховое общество.

В настоящей статье выдвигается тезис о том, что существует набор действий из арсенала рискованного менеджмента, которые могут привести к уменьшению негативных последствий развития риска как в отдельных застрахованных объектах, так и в застрахованной совокупности в целом. Посредством внедрения программы управления риском можно добиться более высокой эффективности работы страхового общества.

Управление риском в страховом обществе позволяет не только уменьшить расходы, связанные с выплатой страховых возмещений, но и подыскать возможности финансовой компенсации этих расходов. Пользы от управления риском в страховом обществе находят выражение в нескольких направлениях:

- Большая надежность при прогнозировании страховых выплат и поступлений, соответственно при прогнозировании денежных потоков, связанных со страховой деятельностью;
- Уменьшение квоты ущербов и увеличение рентабельности от продажи страховых продуктов;
- Повышение доверия клиентов страхового общества;
- Стимулирование клиентов участвовать в покрытии возникших ущербов, соответственно сохранять застрахованное имущество;
- Избежание банкротства страхового общества в результате принятия на себя особенно больших рисков.

Одна из целей страхового общества находит выражение в уменьшении расходов, связанных с его деятельностью. Снижение величины этих расходов требует внедрения программы управления риском. Смысл введения подобной программы заключается, прежде всего, в достижении большего контроля над расходами страхового общества, с учетом уменьшения их величины.

Агрегатный риск, которому подвержена деятельность страхового общества, включает страховой технический, оперативный и инвестиционный риски.²

Страховой технический риск вытекает из чисто страховых операций общества и выражает возможность превышения действительных над предварительно предусмотренными выплатами, соответственно и над собранной страховой премией. Этот риск специфичен только для страховых обществ. Он объясняется особенностями страхового бизнеса. Наиболее частыми причинами его проявления являются неожиданно большие стоимости показателей частоты или тяжести ущербов. Возможными причинами реализации страхового технического риска являются и ошибки актуариев.

Инвестиционный риск связывается с инвестированными страховым обществом страховыми техническими резервами. Часть этих резервов страховых обществ инвестируется в ценные бумаги с переменным доходом. В этой связи обесценение стоимости инвестиции в результате понижения курса купленных финансовых инструментов представляет собой существенный риск для страховщика. Реализация инвестиционного риска приводит к потере финансового ресурса, что может оказать негативное влияние на платежеспособность страхового общества.

Оперативный риск касается ошибок, допущенных в менеджменте и организации страхового общества. В отличие от страхового технического риска, который, как было указано, присущ только страховым обществам, инвестиционный и оперативный риски присутствуют в деятельности и остальных фирм финансового сектора.

В специализированной литературе существует и другая классификация риска, связанного с деятельностью страхового общества. Эта классификация вытекает из основных сфер деятельности страхового общества – страхования, инвестиционной деятельности и финансирования (касается источников капитала). В этой связи различаются страховой технический, инвестиционный и общий финансовый риски.³

© Крытнев Л.Б., 2012

² Илев, Б. Адаптивен мениджмънт в застраховането. - Стопански свят, бр. 109, 2011 г., с. 122-126.

³ Сплетухов, Ю., Е. Дюжиков. Страхование. Москва, 2009 г., с. 283.